

Beleidsplan Integratiebeleid Duinen-Heide

22/03/2020

Elke jeugdorganisatie moet tegen 31 december 2018 een Aanspreekpunt Integriteit (API) hebben. De Vlaamse overheid vraagt immers aan alle organisaties die met kinderen en jongeren werken, om een zo'n aanspreekpunt aan te duiden, dit naar aanleiding van het Vlaams Actieplan Integriteit. Daarnaast moesten we ook werk maken van een Integriteitsbeleidsplan op maat van onze vereniging, waarbij ook gezorgd wordt voor een reactiebeleid.

Waarom werken rond integriteit in het jeugdwerk? Omdat het moet. Maar vooral omdat we het belangrijk vinden dat het jeugdwerk een plaats is waar kinderen en jongeren kunnen experimenteren in een veilige context. Een plaats waar jongeren grenzen leren stellen en leren omgaan met de grenzen van anderen.

De API

De aanspreekpersoon integriteit (API) is binnen de jeugdorganisatie het eerste aanspreekpunt voor wie een vraag, opmerking, klacht of andere boodschap heeft in verband met integriteitsschendingen. De API luistert naar de vraag of het verhaal en verwijst de melder door wanneer nodig of verleent advies bij de mogelijke vervolgstappen, zonder aan waarheidsvinding te doen. Verder formuleert de API ook adviezen over preventie activiteiten binnen de organisatie en helpt besturen met het realiseren van initiatieven op dat vlak.

Voor Jeugdvakanties Duinen-Heide werd dit Karin Wauters. Karin is daarnaast ook werkzaam als vertrouwenspersoon bij de politie Antwerpen en wilde ook onze API zijn. Zij volgde de opleiding voor API's bij De Ambrassade.

Wat bedoelen we met "Integriteit"

Integriteit is een thema dat beleidsdomeinoverschrijdend aangepakt wordt via het 'Vlaams actieplan ter bevordering en bescherming van de fysieke, psychische en seksuele integriteit van de minderjarige in de jeugdhulp en de kinderopvang, het onderwijs, de jeugd- en de sportsector.

Het recht op integriteit werd in 2000 opgenomen in de Belgische grondwet (art. 22bis): "Elk kind heeft recht op eerbiediging van zijn morele, lichamelijke, geestelijke en seksuele integriteit."

Onder bescherming van de integriteit wordt dan verstaan "de onaantastbaarheid van het lichaam van elk individu. De kern is "dat een individu zelf mag en kan bepalen welke ingrepen het van buitenaf duldt en dat het niet gedwongen mag worden iets anders te doen dan wat het zelf beoogt", en nog "Integriteit gaat om het leren grenzen stellen én om het

leren omgaan met grenzen, bepaald door anderen (groepsgenoten, leiding, enz.) en door maatschappelijke waarden en normen”

Wat verstaan we dan onder “grensoverschrijdend” gedrag ?

Met integer handelen bedoelen we hier dat medewerkers, vrijwilligers, kinderen en jongeren zich gedragen volgens de regels, normen en waarden van de organisatie. Als er geen regels zijn of als ze onduidelijk zijn, dan wordt er geoordeeld op basis van algemeen aanvaardbare ethische en sociale normen en waarden. Wat wel en niet als integer wordt beschouwd, is sterk afhankelijk van de tijdsgeest. Daarnaast is de context waarbinnen integriteitsschendingen zich afspelen zeer belangrijk. Wat niet meer als ‘integer’ wordt beschouwd gaat over een grens.

We onderscheiden drie veelvoorkomende vormen van integriteitsschendingen: pesten, seksueel grensoverschrijdend gedrag en agressie. Daarnaast duidde sommige leden ook uitsluiting, druggebruik, alcoholgebruik en roken in het bijzijn van kinderen, ... aan als ‘grens’-overschrijdend gedrag.

Integriteit binnen onze jeugdorganisatie ?

Jeugdvakanties Duinen-Heide wordt de laatste jaren weinig of niet geconfronteerd met ernstige integriteitsschendingen: pesten, seksueel grensoverschrijdend gedrag en geweld. Het wordt althans weinig opgemerkt, ondanks het feit dat een groot deel van onze deelnemers aan de kampen (zelf aan de cursussen) inschrijven via ‘Iedereen verdient vakantie’ of in voorzieningen van de jeugdhulp verblijven. Dit is (volgens wat we horen) nu anders dan 10 jaar geleden. Dit komt volgens ons, vooral omdat de activiteiten/kampen, cursussen en vormingsweekend steeds van korte duur en een wisselend publiek kennen. Grensoverschrijdend gedrag kan uiteraard ook buiten onze activiteiten, maar wordt dan niet gemeld.

Enkele voorbeelden van grensoverschrijdend gedrag:

- Alcohol en sigaretten. Een biertje kan alleen tijdens de vrije tijd (in het leiderslokaal) en nooit in het bijzijn van kinderen,
- Druggebruik waaronder wiet roken,
- Leiding die ook buiten de activiteiten contacten onderhoudt met sommige kinderen.
- Sommige jongeren/leiding voelt zich uitgesloten uit de grote groep,
- Koppeltjesvorming. Vriendschappelijke relaties zijn geen probleem, maar het mag niet wegen op de werking. We vermijden opzichtig gedrag zoals bij elkaar op schoot zitten, ... In enkele situaties liep dit uit de hand en werd dit storend, bv een ruzie en woordenwisseling, ...
- ...

Hoe pakten we de opbouw van dit integriteitsplan aan ?

We baseren ons voor de opmaak van dit beleidsplan hoofdzakelijk op het stappenplan van de “Tool Integriteitsbeleid voor het jeugdwerk” van Pimento vzw en de “Syllabus Aanspreekpunt Integriteit voor jeugdwerkers” van De Ambrassade.

<https://www.pimento.be/tool-integriteitsbeleid-jeugdwerk/> De Ambrassade bezorgde ons inhoudelijke teksten over deze 3 veel voorkomende integriteitsschendingen.

Aangezien onze jeugdleiders en medewerkers zeer verspreid wonen over Vlaanderen hebben we gekozen voor een online-bevraging. We selecteerden 50 actieve leden uit onze groep ani's, hoofdanimateuren, instructeurs en enkele medewerkers binnen Duinen-Heide die we wilden bevragen. Aan de hand van 5 opdrachten verzamelden we input voor ons integriteitsbeleid. Elke opdracht bestond uit een korte situering, gevolgd door een concrete vraag.

Omdat de reacties niet erg talrijk waren, planden we tijdens de kerstvakantie en de krokusvakantie een bijeenkomst waarbij geïnteresseerden konden discussiëren over de reacties op onze beleidspiramide (stap 3). We brachten alle gegevens samen op onze nieuwjaarsreceptie van 8 februari 2020. Na een tekstuele opkuis en nog meer aanvullingen hebben we deze tekst online voorgelegd aan onze Raad van Bestuur.

1. De wijze van opzet van het beleidsplan

Volgens de “Tool Integratiebeleid voor het jeugdwerk”, werd in stap 3 gevraagd om een beleidspiramide te maken van doelstellingen en acties rond integriteit. Op elk van de niveau's plaatsten onze leden doelstellingen die we nu al doen, op korte termijn kunnen realiseren ofwel op langere termijn of nooit zullen doen. We probeerden om de verschillende doelstellingen/acties waar mogelijk te laten gelijkstromen.

Hierbij moesten we vermelden dat onze vereniging geen lokale afdelingen telt waardoor de verschillende niveau's nauw op mekaar betrokken zijn.

A. Kwaliteitsbeleid

Een kwaliteitsbeleid schept randvoorwaarden op het gebied van zorg, educatie, accommodatie en communicatie voor integriteit binnen een organisatiecontext. Het kwaliteitsbeleid is voorwaardenscheppend voor de andere niveaus.

Doelstellingen en acties die we nu al doen:

Dit doen we permanent

A1: Zinvolle activiteiten

We maken in onze organisatie werk van een aantrekkelijk activiteiten aanbod, aangepast aan de groepen.

- het organiseren van kampactiviteiten aangepast aan de leeftijd, in kleine groepen voor -12 en +12 jarigen.
- een avontuurlijk en recreatief aanbod met actieve, afwisselende activiteiten.
- vermijden van dode momenten.
- gebruik van een thema als verhalend kader.

A2: Dienstverlening

Onze organisatie maakt werk van een goede dienstverlening en een cultuur van verbinding tussen de verschillende niveaus van de organisatie.

- Alle niveaus zitten kort op de werking
- We hanteren een getrapte begeleiding ANI, HA, KL
- De organisatie van kampen loopt dikwijls parallel met vorming. We leggen steeds verbinding tussen wat geleerd wordt op vorming en de praktijk.
- Er is samenwerking en intern overleg tussen leiding, bij de voorbereiding, de avondvergaderingen en evaluaties

A3: Sfeer en verbinding

Als organisatie werken we aan een positieve basissfeer met respect voor pluralisme en verscheidenheid.

- We maken kleine leefgroepen, kinderen kunnen kiezen om bij familie of vrienden te spelen als het leeftijdsverschil niet te groot wordt.
- Zorgen voor een open en familiale sfeer. We doen veel samen, zelf met meerdere leefgroepen tegelijk.
- We gaan voor teamwork waarbij de leidingsploeg op elkaar inspeelt en permanent met elkaar communiceert.
- We observeren en volgen de groepsdynamiek Opletten voor groepjesvorming en vermijden van het ontstaan van klikjes, ook in de leidingploegen.
- We proberen om alle deelnemers persoonlijk te leren kennen.

A4: Privacy

Er is aandacht voor privacy bij situaties van lichamelijke en seksuele integriteit zoals bij omkleden, douchen, slapen, seksueel gedrag en praten over seks/delen van informatie over kinderen/jongeren.

- We hebben jonge leiders van 15 jaar en ouder. Soms verschilt hun leeftijd niet veel van de oudste deelnemers.
- Opletten voor klikjesvorming en koppeltjes in leidingploegen
- Zorgen voor voldoende toezicht op alle momenten van de dag. Elke leefgroep heeft een omkadering van 3 tot 4 jeugdleiders.
- We hebben respect voor ongemakkelijke situaties (bedwateren, ea ...)

- Er zijn in principe geen ‘dode tijd’-momenten.
- Pubers en leiding slapen apart, douchen apart
- We geven in principe geen achtergrondinformatie over deelnemers mee aan de leiding (dit kan wel opgevraagd worden als dit nodig is); wel richtlijnen die ouders en voorzieningen meegeven voor een individuele aanpak.

A5: Aanspreekpersoon

Onze organisatie heeft een aanspreekpersoon bij wie kinderen/jongeren, ouders en begeleiders terecht kunnen met vragen over integriteitsschendingen, met inbegrip van relaties en seksualiteit.

- We hebben een AanspreekPunt, de API: Karin Wauters.
- Meldingen van situaties kunnen door iedereen via leiding, kampleiding, cursusleiding, ouders, vrienden, betrokkenen die dit doorgeven aan de API.
- We moeten de API intern nog meer bekend maken.

Doelstellingen en acties die we op korte termijn (2020) kunnen realiseren:

A6: Visie op pesten

Onze organisatie heeft een duidelijke visie over pesten en welbevinden

- Een algemene visie ontwikkelen en aanpak over ongewenst gedrag
Zie : <https://www.stoppestennu.nl/preventie-van-pestenvan-directeur-tot-wc>
Zie: <https://issuu.com/deambrassade/docs/pesten>
Zie: <https://www.kennisplein.be/sites/integriteit/Pages/Pesten.aspx>
- Visie en aanpak bekendmaken: via de vrijwilligersgids, informatienota vzw, kampafspraken, cursus, vormingsweekends, ...

A7: Visie op agressie en geweld

Onze organisatie heeft een duidelijke visie over welbevinden, agressie en geweld

- Een algemene visie ontwikkelen over ongewenst gedrag
Zie: <https://ambrassade.be/nl/kennis/artikel/aan-de-slag-met-geweld>
Zie: <https://www.kennisplein.be/sites/integriteit/Pages/Agressie.aspx>
- Een algemene aanpak ontwikkelen voor grensoverschrijdend gedrag.

A8: Visie op seksualiteit en relaties

Onze organisatie heeft een duidelijke visie over relaties en seksualiteit. De kinderen / jongeren, hun begeleiders en ouders zijn daarvan op de hoogte.

- Een algemene visie en aanpak ontwikkelen
Zie: <https://www.kennisplein.be/sites/integriteit/Pages/Kindermishandeling.aspx>

<https://www.kennisplein.be/sites/integriteit/Pages/Seksueel%20grensoverschrijdend%20gedrag.aspx>

A9: Bijscholingen

Onze organisatie moedigt (externe) vormingen, nascholingen en trajectbegeleiding aan over de thema's binnen integriteit.

- De API volgt regelmatig opleidingen (Ambrassade)
- Thema's Integriteit worden opgenomen in cursus/vormingsweekends als deel van onze aanpak van grensoverschrijdend gedrag.

A10: Deontologische code

Onze organisatie werkt met een deontologische code. Zo bieden we een houvast aan de medewerkers en vrijwilligers om integer te kunnen werken.

Er zijn duidelijke richtlijnen in het reglement over contexten waar seksueel gedrag toegelaten is en waar niet.

- Een deontologische code past binnen een algemene visie en aanpak over grensoverschrijdend gedrag
- Een algemene leidershouding mbt integriteit.
- oa duidelijker stellen in de kampafspraken (idem cursusafspraken)
- We dulden binnen onze activiteiten geen 'seksueel getint gedrag', noch bij de kinderen, noch bij de leiding.
- We promoten 'open relaties' die ten goede komen aan het groepsleven. We tolereren vriendschappelijke relaties voor zover koppeltjes zich niet afsluiten of isoleren.

Doelstellingen en acties die we niet of slechts deels gaan doen:

A11: Werkgroep integriteit

Onze organisatie heeft een werkgroep Integriteit om een beleid uit te werken, afspraken op te volgen en te evalueren. Ouders en kinderen/jongeren sluiten indien mogelijk aan.

- Dit beleid zal geconcretiseerd worden door het Team Integriteit (API, secretariaat en enkele leiding) in overleg met RvB.
- We betrekken hierin de kampeidingen en instructeurs, maar voorlopig geen leiding en ouders ?
- De cursus- en kampevaluaties worden uitgebreid met mogelijke observaties over grensoverschrijdend gedrag. De API rapporteert aan de Rvb.

A12: Participatie

We maken in onze organisatie werk van volwaardige inspraak en participatie.

- Er is in onze organisatie wel een inspraak van de leiding en medewerkers.
- Wat met inspraak deelnemers/kinderen/cursisten: voorlopig niet.

A13: Werkgroep seksualiteit

Onze organisatie heeft een Werkgroep Seksualiteit om een beleid uit te werken, afspraken op te volgen en te evalueren. Ouders en kinderen/jongeren sluiten indien mogelijk aan.

- In voorkomend geval worden acties/maatregelen genomen door het Team Integriteit (API, secretariaat en enkele leiding) in overleg met RvB.
- We organiseren zelf GEEN seksuele vorming. Dat wordt van ons niet verwacht en is geen kernopdracht. Daarvoor is de tijd van een kamp of cursus te kort. We focussen enkel in een goede omgang met mekaar.

A14: Relationele en seksuele vorming

Onze organisatie beschikt over een leerlijn over relationele en seksuele vorming, zodat het thema op meerdere momenten terugkomt en uitgediept kan worden.

- We focussen enkel op een goede omgang (relaties ?) met mekaar, maar we organiseren GEEN 'seksuele vorming'. Dat wordt niet verwacht en is geen kernopdracht. Daarvoor is de tijd van een kamp of cursus te kort.

A15: Ouders, kinderen en jongeren betrekken

Onze organisatie gaat met kinderen/jongeren en ouders in dialoog en betreft hen bij het uitwerken, invoeren en evalueren van een beleid op het gebied van relaties en seksualiteit.

- We doen NIET aan seksuele vorming. Dit is geen kerntaak want de kampen en cursussen duren te kort.

B. Een preventiebeleid

Preventiebeleid gaat dieper in op het herkennen van risicovolle situaties en investeert in acties die deze risico's kunnen verminderen of wegwerken.

Doelstellingen en acties die we nu al doen:

B1: Jongeren voor jongeren

Onze begeleiders werken aan het versterken van de positieve omgang tussen de kinderen/jongeren onderling. De kinderen/jongeren ondersteunen elkaar en geven tips.

- Pestgedrag zichtbaar maken voor leiding en kinderen.
- We proberen signalen te detecteren van problematisch gedrag adhv groepevaluaties, groepsgesprekken of informele contacten.
- Het groepsklimaat komt regelmatig aan bod tijdens de avondvergadering met de leiding en medewerkers.

- We gebruiken pictogrammen die een positieve omgang visualiseren.
- We organiseren aangepaste kampactiviteiten voor -12j en +12 jaar, maar ook groepsactiviteiten met alle leeftijden samen, bv keuzeactiviteiten, competitie spel, ...
- We voorzien time-outmogelijkheden, die kinderen/deelnemers zelf kunnen kiezen als ze daartoe de behoefte voelen.
- Manier van belonen bevestigt positief gedrag.

B2: Begeleidershouding

Onze organisatie werkt aan een vormingsbeleid dat er onder andere op gericht is begeleiders te versterken op het vlak van groepsdynamica, weerbaarheid, talentgericht werken en communicatievaardigheden.

- Er is een tekst over een algemene begeleidingshouding (zie ook algemene visie van de organisatie op website en vrijwilligersgids). Thema's grensoverschrijdend gedrag zullen we nog uitdrukkelijker opnemen in de teksten.
- Thema's en reactiebeleid uitdrukkelijker ter sprake brengen op cursussen en vormingsweekends.
- Nakijken of lesinhouden mbt groepsdynamica, weerbaarheid, talentgericht werken en communicatie verder moeten uitgediept worden. Dit in begrijpelijke taal en niet te specialistisch zodat niemand afhaakt.
- Zie deontologische code & visie. Bespreking van probleemsituaties op de avondvergaderingen op kamp/cursus.

Doelstellingen en acties die we op korte termijn kunnen realiseren:

B3: Werkgroep integriteit

Onze organisatie heeft een werkgroep Integriteit die begeleiders bijstaat bij thema's zoals pesten, agressie en geweld en seksualiteit.

- Werkgroep Integriteit is een team van API, secretariaat en enkele leiding waaronder ook mensen uit de Rvb, dat samen optreedt bij voorkomende situaties.
- Optreden na incident gebeurt vnl door de API in overleg met kamp- en cursusleiding.
- Externe aanspreekpunten voor hulp en nazorg inventariseren.

Zie: <https://www.desocialekaart.be/zoek?who=grensoverschrijdend%20gedrag>

Zie: <https://www.pimento.be/tool-integriteitsbeleid-jeugdwerk/>

– Wegwijzer op pagina 20

B4: Aanspreekpunten

Kinderen, jongeren, begeleiders en ouders weten bij wie ze terecht kunnen met vragen over (cyber)pesten, over agressie en geweld en Seksueel Grens overschrijdend Gedrag (SGG).

- Iedereen kan integriteitsschendingen aanmelden bij elke begeleider (Ani, HA, lesgever of KL) die het op zijn beurt doorgeeft aan de API.
- De API handelt in overleg met de coördinator en het 'team Integriteit'.
- Contactgegevens API staan op de website www.duinen-heide.be
- Externe contacten gebeuren door de API in overleg met het secretariaat / coördinator.
- Stappenplan bekendmaken via vrijwilligersgids, kampafspraken, extra kampinfo, ...

B5: Briefing over voorkomen van pesten, agressie en geweld

Nieuwe collega's worden goed geïnformeerd over de visie van de organisatie. Ze worden ook gebriefd over de preventie en aanpak van pesten, agressie en geweld

- We bewaken een open sfeer en monitoren dit op de avondvergaderingen tijdens kampen en cursussen.
- Leidingsvorming mbt de algemene aanpak bij probleemgedrag
- Time-out mogelijkheden voorzien.
- Thema en onze visie opnemen als aparte lesinhoud in cursussen / vormingsweekends.
- Stappenplan bekendmaken bij leiding en medewerkers via de maandelijkse Nieuwsbrief, onze vrijwilligersgids, kampafspraken, extra kampinfo (voorbereiding zomerkampen), en vormingsweekends.

B6: Jongeren voor jongeren

Onze begeleiders zetten in op het versterken van de positieve omgang tussen de kinderen/jongeren onderling. De kinderen/jongeren ondersteunen elkaar en geven tips.

- We expliciteren acties die bijdragen tot een positief klimaat en we benadrukken de positieve omgang met elkaar
- Er zijn geen seksuele relaties toegestaan op onze activiteiten.
- Waar relaties en onderlinge conflicten het groepsleven bemoeilijkt of onmogelijk maakt, wordt opgetreden, en desnoods de betrokkenen naar huis gestuurd.
- We hebben geen mogelijkheid tot tussenkomsten buiten de eigen activiteiten.

B7: Weerbaarheid en grenzen

Onze organisatie zorgt ervoor dat kinderen en jongeren zich (~~online en offline~~) weerbaar kunnen opstellen tegen grensoverschrijdend gedrag, dat ze hun grenzen kunnen aangeven en die van anderen kunnen respecteren.

- Zorgen voor een open sfeer. Probleemgedrag kan gemeld worden bij elke (bege-)leider. We zoeken naar manieren om problemen in de groepen bespreekbaar te maken bij de kinderen/deelnemers, bv via een groepsgesprek.

- We doen geen tussenkomsten buiten de eigen activiteiten. Dit ligt moeilijk gezien de korte contacten van max. 11 dagen.
- Leidingsvorming: signalen zien van grensoverschrijdend gedrag en een algemene aanpak, incl. een herstel van de omgang.
- Algemene maatregelen uitwerken die kunnen ingezet worden bij grensoverschrijdend gedrag (pesten, agressie en seksueel grensoverschrijdend gedrag).

Doelstellingen die we niet of slechts gedeeltelijk gaan doen:

B8: Participatie

Onze organisatie betreft kinderen, jongeren en hun ouders bij het uitwerken, invoeren en evalueren van het antipestbeleid, tegen agressie en geweld en SGG.

- De acties van dit integriteitsbeleid worden besproken met de leidingsploeg en vaste medewerkers.
- Dit gaat moeilijk met kinderen/deelnemers en ouders gezien de korte contacten van max 6 tot max 11 dagen.

B9: Organisatie van vorming als preventie

Onze organisatie organiseert (externe) vormingen voor kinderen/jongeren en leiding over (cyber)pesten, agressie en geweld en over relaties en seksualiteit.

Naast de positieve kant van seksualiteit, komen hier ook mogelijke risico's aan bod.

- Het organiseren van vormingen – extern en intern voor kinderen - ligt moeilijk gezien de korte tijd van max 6 tot 11 dagen.
- Deze vormingen zijn geen kerntaak van onze vereniging en worden niet verwacht door de ouders.
- We proberen deze thema's wel aan bod te brengen in cursussen en vormingen van leiding, kampleiding, lesgevers.

B10: Weerbaarheid en grenzen

Onze organisatie zorgt ervoor dat kinderen en jongeren zich (~~online en offline~~) weerbaar kunnen opstellen tegen grensoverschrijdend gedrag, dat ze hun grenzen kunnen aangeven en die van anderen kunnen respecteren.

- Dit ligt momenteel moeilijk gezien de korte duur van de contacten.
- We zorgen voor open sfeer in de omgang van jongeren met elkaar; zodat moeilijk gedrag bespreekbaar en handelbaar blijft.
- Leidingsvorming over een algemene aanpak (deontologie)

B11: Veilig vrijen

Er is in de organisatie aandacht voor veilig vrijen. Er wordt info gegeven en rond vaardigheden en attitudes gewerkt in de relationele en seksuele vorming en er zijn condoms beschikbaar.

- NEEN, Dit doen we niet,
- Dit is geen kerntaak van onze vereniging en kunnen we niet toelaten op onze kampen en cursussen, gezien de jonge leeftijd en korte duur van onze activiteiten.

C. Een reactiebeleid

Het bepaalt hoe met een incident kan worden omgegaan en welke nazorg er voorzien moet worden.

Doelstellingen en acties die we nu al doen:

C1: Stappenplan

Onze organisatie heeft een stappenplan dat elk teamlid kan volgen bij een vermoeden, incident of klacht. Een eerste stap kan zijn om de aanspreekpersoon te contacteren en de ernst van de situatie samen in te schatten.

- Het huidige stappenplan ziet er uit als volgt:
 - 1- Iedereen – kinderen, deelnemers, vrienden van en ouders – kunnen incidenten melden bij iemand van de leiding naar keuze.
 - 2- De leiding meldt dit bij de API die samen met kampleiding/cursusleiding een eerste inschatting maakt over de ernst ervan en eventueel dringende maatregelen neemt.
 - 3- De API overleg met Team Integriteit over de manier waarop ze mogelijks de ouders/opvoedingsverantwoordelijken op de hoogte brengt.
 - 4- De API en betrokken kampleiding/cursusleiding maken een rapport (momenteel via bestaande 'opvolgingsfiche moeilijk gedrag') om de feiten vast te leggen zoals ze ook naar de ouders worden gecommuniceerd.
 - 5- Indien dit grensoverschrijdend gedrag de werking van de groep ontwricht, kan de kampleiding/cursusleiding beslissen om de betrokken persoon naar huis te sturen. Dit wordt gedaan in overleg met de API.
 - 6- De API (en Team Integriteit) plannen op regelmatige tijden een nazorggesprek en verwijzen voor eventuele verdere ondersteuning en nazorg door naar de hulpverlening.De API neemt regelmatig contact op om de evolutie op te volgen.
- We bekijken nog of deze procedure moet uitgebreid worden naar andere actoren.
- Stappenplan bekendmaken via onze interne communicatiekanalen: de Nieuwsbrief, vrijwilligersgids, kampafspraken, extra kampinfo, vormingsweekends.

C2: Aanspreekpersoon houdt dossier bij

Onze organisatie registreert alle problemen en meldingen over pestgedrag, agressie en

geweld, relaties en seksualiteit en houdt bij hoe daarmee is omgegaan. Dat kan helpen bij toekomstige incidenten.

- iedereen die een melding krijgt over grensoverschrijdende problemen rond pesten, agressie en/of geweld en seksuele overschrijdend gedragingen, informeert de kampleiding/cursusleiding en de API.

- Registratie van dossiers en afspraken o.a. ivm bewaartijd.

Zie: eigen interne “opvolgingsfiche moeilijk gedrag”

We bekijken of een aanpassing van dit formulier aangewezen is:

Zie: <https://www.kennisplein.be/sites/integriteit/Pages/Rapportageformulier-grensoverschrijdend-gedrag.aspx>

C3: Media, ouders, externen

Onze organisatie maakt afspraken over wie (wanneer) de kinderen/jongeren, ouders of externen (media, politie, andere organisaties) te woord staat. Dat kan de aanspreekpersoon, de directie of iemand anders zijn.

- De kampleider/cursusleiding neemt contact op met de ouders / opvoedingsverantwoordelijke(n) om juiste aanpak af te stemmen bij moeilijk gedrag van een deelnemer.

- Externe communicatie over grensoverschrijdend gedrag gebeurt steeds door secretariaat en/of API.

Doelstellingen en acties die we op korte termijn (2020) kunnen realiseren:

C4: Interne communicatie

Onze organisatie maakt duidelijke afspraken over hoe de interne en externe communicatie het beste verloopt zodat iedereen op dezelfde manier reageert op een incident. Niet iedereen hoeft alle info te weten. Onze organisatie doet er alles aan zodat kinderen/jongeren na een incident systematisch hulp aangeboden krijgen. Er is tevens oog voor nazorg voor alle betrokkenen.

- We wensen een korte communicatielijn naar API en secretariaat te behouden.

- We maken ons stappenplan meer bekend zodat iedereen weet wat er gedaan moet worden.

- Zie C5 voor hulp en nazorg.

C5: Hulp en nazorg

Onze organisatie doet er alles aan zodat kinderen/jongeren na een incident systematisch hulp aangeboden krijgen. Er is tevens oog voor nazorg voor alle betrokkenen.

- Aangezien deze incidenten zo zeldzaam zijn, reageren we nu adhoc (nlg de situatie en de ernst van het incident) en in overleg met de ouders / opvoedings-

verantwoordelijken.

We bekijken of dit op een meer gestructureerde manier moet ?

- Naargelang de ernst van het incident kijken we er ook tijdens de activiteit of daarna een 'debriefing' nodig is voor de betrokkene de kinderen/deelnemers en leiding, bv dmv een groepsgesprek. Dit wordt begeleid door de API.
- Kunnen we een globaal hulpverleningsplan uitwerken ?

Zie: <https://www.pimento.be/tool-integriteitsbeleid-jeugdwerk/>

– Wegwijzer op pagina 20

Zie ook: <https://www.desocialekaart.be/zoek?who=grensoverschrijdend%20gedrag>

- In principe volgt de API (of Team Integriteit) dit verder op na de activiteit.
- Nazorg loopt via contact ouders door API en secretariaat

C6: Evaluatie van proces

Onze organisatie evalueert hoe problemen m.b.t. pesten aangepakt zijn. Betrek waar mogelijk kinderen/jongeren en indien nodig ouders of externe partners bij het aanpakken en oplossen van problemen.

- We proberen kort op de bal te spelen om onze aanpak en maatregelen bij de sturen.
- Rvb : Minstens jaarlijks agendapunt op Rvb met cijfers over situaties, evaluatie van aanpak en eventueel bijsturen van het stappenplan.
- Rvb: mogelijke acties plannen ter preventie van problematisch gedrag en de goede groepssfeer.

C7: Herstelbemiddeling

Onze organisatie kiest voor een herstelgerichte aanpak en gaat op zoek naar iemand die herstelbemiddeling kan doen in geval van problemen rond pesten en/of agressie en geweld.

- Directe reactie om ruzies bij te leggen op kamp/cursus zit in de cursus
- Directe reactie om erger gedrag te voorkomen dat kan leiden tot pesten, agressie of geweld op al onze activiteiten.
- API kijkt wat direct en op termijn kan gedaan worden ivm herstel naar de slachtoffers.

Doelstellingen die we niet of slechts gedeeltelijk gaan doen:

C8: Communicatie met kinderen/ jongeren

Onze organisatie heeft richtlijnen over wat wanneer naar welke kinderen/jongeren gecommuniceerd moet worden. Dat kan zowel de aanspreekpersoon, de directie of iemand anders doen.

- Aangezien deze incidenten zo zeldzaam zijn, reageren we nu adhoc.

- Naargelang de ernst van het incident kijken we er ook tijdens de activiteit of daarna een 'debriefing' nodig is voor de betrokken kinderen/deelnemers, bv dmv een groepsgesprek. Dit wordt in principe begeleid door de API of de coördinator.

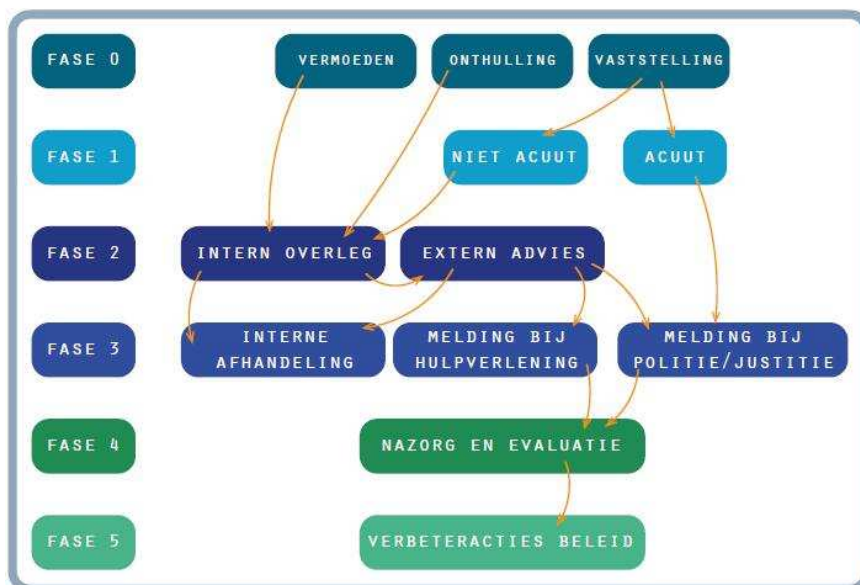
C9: Herstelbemiddeling

Onze organisatie kiest voor een herstelgerichte aanpak en gaat op zoek naar iemand die herstelbemiddeling kan doen in geval van problemen rond seksueel overschrijdend gedrag.

- Seksueel getint gedrag is op onze activiteiten niet toegestaan.
- Bij lichte vergrijpen worden de betrokkenen ter verantwoording geroepen, bij ernstige incidenten worden de betrokkenen naar huis gestuurd, zelfs als het leiding betreft.
- De API informeert ouders en spreekt af wat gedaan kan worden naar de slachtoffers van SGG.

2. Fasen van het reactiebeleid

2 FASEN VAN HET REACTIEBELEID

Fase 0 :

- iemand denkt dat er sprake is van een integriteitsschending.
- iemand vertelt dat er een integriteitsschending is geweest.
- iemand was getuige van een integriteitsschending.

1- Iedereen – kinderen, deelnemers, vrienden van en ouders – kunnen incidenten melden bij iemand van de leiding naar keuze.

Fase 1 :

- Onderzoek van de situatie – het slachtoffer horen.
- Een melding of strafbare feiten ?
- Is er acuut gevaar ?

2- De leiding meldt dit bij de API die samen met kampleiding/cursusleiding een eerste inschatting maakt over de ernst ervan en eventueel dringende maatregelen neemt.

Fase 2:

- Inschatting van de ernst van de feiten via een intern overleg met API en betrokken leiding.
- Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag (dat strafbaar is) worden de ouders verwittigd en de dader naar huis gestuurd.

3- De API overleg met Team Integriteit over de manier waarop ze mogelijks de ouders/opvoedingsverantwoordelijken op de hoogte brengt.

Fase 3:

- Bij lichte feiten kan de API een pedagogische reactie voorstellen, bv herhalen van afspraken, een beter toezicht, herstel of sancties.
- Bij ernstige feiten spreken we van slachtoffers en kan, in overleg met de ouders/opvoedings-verantwoordelijke, doorgewezen worden naar de hulpverlening.

4- De API en betrokken kampleiding/cursusleiding maken een rapport (momenteel via bestaande 'opvolgingsfiche moeilijk gedrag') om de feiten vast te leggen zoals ze eventueel ook naar de ouders worden gecommuniceerd.

5-Indien dit grensoverschrijdend gedrag de werking van de groep ontwricht, kan de kampleiding/cursusleiding beslissen om de betrokken persoon naar huis te sturen. Dit wordt gedaan in overleg met de API.

Fase 4:

- Organiseren van nazorg en opvolging.
- Afsluiting van het incident met alle betrokkenen.

6- De API neemt regelmatig contact op om de evolutie op te volgen. Bij meer ernstige situaties plant de API (en Team Integriteit) op regelmatige tijden een nazorggesprek en verwijzen voor eventuele verdere ondersteuning en nazorg door naar de hulpverlening.

Fase 5:

- Wat lag aan de oorzaak ? Hoe is dit opgelost ?
- Wat in de aanpak kan verbeterd worden ?

● We agenderen dit thema minstens jaarlijks op Rvb met cijfers over situaties,

evaluatie van aanpak en eventueel bijsturen van het stappenplan.

3. Acties verder uit te werken in 2020

- Zorgen voor een open sfeer. Probleemgedrag kan gemeld worden bij elke (bege-)leider. We zoeken naar manieren om problemen in de groepen bespreekbaar te maken bij de kinderen/deelnemers, bv via een groepsgesprek.
- We bewaken een open sfeer en monitoren dit op de avondvergaderingen tijdens kampen en cursussen.
 - Waar relaties en onderlinge conflicten het groepsleven bemoeilijkt of onmogelijk maakt, wordt opgetreden, en desnoods de betrokkenen naar huis gestuurd.
- Leidingsvorming: signalen zien van grensoverschrijdend gedrag en een algemene aanpak, incl. een herstel van de omgang.
- Leidingsvorming mbt de algemene aanpak bij probleemgedrag
- Time-out mogelijkheden voorzien.
- Algemene maatregelen uitwerken die kunnen ingezet worden bij grensoverschrijdend gedrag (pesten, agressie en seksueel grensoverschrijdend gedrag).
- Thema en onze visie opnemen als aparte lesinhoud in cursussen / vormingsweekends.
- Werkgroep Integriteit is een team van API, secretariaat en enkele leiding waaronder ook mensen uit de Rvb, dat samen optreedt bij voorkomende situaties.
- Stappenplan bekendmaken bij leiding en medewerkers via de maandelijkse Nieuwsbrief, onze vrijwilligersgids, kampafspraken, extra kampinfo (voorbereiding zomerkampen), en vormingsweekends.
- Externe aanspreekpunten voor hulp en nazorg inventariseren.

- Een algemene visie ontwikkelen en aanpak over ongewenst gedrag
- Een deontologische code past binnen een algemene visie en aanpak over grensoverschrijdend gedrag
- Een algemene leidershouding mbt integriteit.
- oa duidelijker stellen in de kampafspraken (idem cursusafspraken)
- Visie en aanpak bekendmaken: via de vrijwilligersgids, informatienota vzw, kampafspraken, cursus, vormingsweekends, ...
- De API volgt regelmatig opleidingen (Ambrassade)
- Thema's Integriteit worden opgenomen in cursus/vormingsweekends als deel van onze aanpak van grensoverschrijdend gedrag.

- We maken ons stappenplan meer bekend zodat iedereen weet wat er gedaan moet worden.
- Aangezien deze incidenten zo zeldzaam zijn, reageren we nu adhoc (ngl de

situatie en de ernst van het incident) en in overleg met de ouders / opvoedingsverantwoordelijken.

We bekijken of dit op een meer gestructureerde manier moet ?

- Naargelang de ernst van het incident kijken we er ook tijdens de activiteit of daarna een 'debriefing' nodig is voor de betrokkene de kinderen/deelnemers en leiding, bv dmv een groepsgesprek. Dit wordt begeleid door de API.
- Nazorg loopt via contact ouders door API en secretariaat
- Rvb : Minstens jaarlijks agendapunt op Rvb met cijfers over situaties, evaluatie van aanpak en eventueel bijsturen van het stappenplan.